

Suvestinė redakcija nuo 2008-08-10 iki 2011-05-26

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [80-2876](#), i. k. 1042055ISAK000VA-87

**VALSTYBINĖS MOKESČIŲ INSPEKCIJOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ
MINISTERIJOS VIRŠININKO**

**Į S A K Y M A S
DĖL MOKESTINIŲ PATIKRINIMŲ ATLIKIMO, JŲ REZULTATŲ ĮFORMINIMO IR
PATVIRTINIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2004 m. gegužės 5 d. Nr. VA-87
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (Žin., 2004, Nr. [63-2243](#)) 134 straipsniu ir siekdama užtikrinti naujų Mokesčių administravimo įstatymo nuostatų, susijusių su mokestiniais patikrinimais, įgyvendinimą:

1. T v i r t i n u Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisykles (toliau – Taisyklės).

2. Į s a k a u:

2.1. pareigūnams, vykdančioms atitinkamas funkcijas, kurių atlikimas reglamentuotas Taisyklėse, vadovautis šiuo įsakymu patvirtintomis Taisyklėmis.

2.2. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko pavaduotojams, kuruojantiems atitinkamas sritis, ir apskričių valstybinių mokesčių inspekcijų viršininkams kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

4. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

4.1. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2001 m. rugpjūčio 31 d. įsakymą Nr. 218 „Dėl Mokesčių mokėtojų patikrinimų atlikimo, patikrinimų rezultatų įforminimo ir patikrinimo aktų tvirtinimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [76-2693](#)).

4.2. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2002 m. lapkričio 19 d. įsakymą Nr. 334 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2001 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. 218 patvirtintų Mokesčių mokėtojų patikrinimų atlikimo, patikrinimų rezultatų įforminimo ir patikrinimo aktų tvirtinimo taisyklių dalinio pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 2002, Nr. [117-5287](#)).

4.3. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. birželio 30 d. įsakymą Nr. V-192 „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2001 m. rugpjūčio 31 d. įsakymo Nr. 218 „Dėl Mokesčių mokėtojų patikrinimų atlikimo, patikrinimų rezultatų įforminimo ir patikrinimo aktų tvirtinimo taisyklių patvirtinimo“ papildymo“ (Žin., 2003, Nr. [69-3157](#)).

VIRŠININKĖ

VIOLETA LATVIENĖ

PATVIRTINTA
Valstybinės mokesčių inspekcijos prie
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
viršininko 2004 m. gegužės 5 d.
įsakymu Nr. VA-87

MOKESTINIŲ PATIKRINIMŲ ATLIKIMO, JŲ REZULTATŲ ĮFORMINIMO IR PATVIRTINIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šios Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – mokesčių administratoriaus) pareigūnų vykdomų mokesčių mokėtojų (mokestį išskaičiuojančių asmenų) (toliau – mokėtojas) mokestinio patikrinimo atlikimo, mokestinio patikrinimo metu surinktos informacijos, nustatytų faktų įforminimo bei patvirtinimo procedūras.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Mokesčių administravimo įstatymu (Žin., 2004, Nr. [63-2243](#), toliau – MAĮ), Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksu ir kitų teisės aktų nuostatomis.

3. Mokestinis patikrinimas – mokesčių administratoriaus atliekamas mokėtojo patikrinimas siekiant kontroliuoti, kaip mokėtojas vykdo mokesčių įstatymų reikalavimus mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo, sumokėjimo, o įstatymų nustatytais atvejais – kitose srityse.

4. Mokesčių administratoriaus pareigūnas atlieka tokius mokestinius patikrinimus:

4.1. kompleksinius. Kompleksinis patikrinimas – mokestinės prievolės įvykdymo patikrinimas, kuris apima visų mokėtojo mokamų mokesčių, administruojamų Valstybinės mokesčių inspekcijos, per tam tikrą laikotarpį apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumo patikrinimą;

4.2. teminius. Teminis patikrinimas – mokestinės prievolės įvykdymo patikrinimas, kuris apima mokėtojo mokamo tam tikro mokesčio (mokesčių), administruojamo (administruojamų) Valstybinės mokesčių inspekcijos, per tam tikrą laikotarpį apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumo patikrinimą;

4.3. operatyvius. Operatyvus patikrinimus – įstatymuose bei poįstatyminiuose teisės aktuose nustatytų atskirų mokėtojų pareigų apskaitos, mokesčių deklaravimo, sumokėjimo, registravimosi mokėtoju ir kitose srityse vykdomo patikrinimas.

5. Mokestinius patikrinimus atlieka vietos ir centrinio mokesčių administratoriaus pareigūnai, kuriems mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo įgaliotas asmuo šių taisyklių nustatyta tvarka paveda atlikti mokestinius patikrinimus.

6. Tais atvejais, kai atliekamas Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybės mokesčių administracijų (kompetentingų institucijų) bendras mokestinis patikrinimas, taip pat kai dėl dalyvavimo patikrinime abi pusės, vadovaudamosi atitinkamais teisės aktais susitaria, tai užsienio valstybės mokesčių administracijos (kompetentingos institucijos) pareigūnas turi teisę dalyvauti mokestiniame patikrinime.

Užsienio valstybių mokesčių administracijos (kompetentingos institucijos) pareigūnai, dalyvaujantys mokestiniame patikrinime, kartu su Lietuvos Respublikos mokesčių administratoriaus pareigūnais gali patekti į tas pačias tikrinamo mokėtojo patalpas bei teritoriją ir susipažinti su tais pačiais dokumentais kaip ir Lietuvos Respublikos mokesčių administratoriaus pareigūnai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

7. Šių taisyklių nuostatos netaikomos atliekant operatyvius patikrinimus.

II. MOKESTINIO PATIKRINIMO ATLIKIMO PROCEDŪROS

I. PRANEŠIMAS APIE MOKESTINĮ PATIKRINIMĄ

8. Mokesčių administratorius, prieš pradėdamas mokėtojo mokestinį patikrinimą privalo įteikti mokėtojui pranešimą apie pavedimo atlikti patikrinimą išrašymą (toliau – pranešimas apie mokestinį patikrinimą), išskyrus šių taisyklių 9 punkte nustatytus atvejus.

9. Mokesčių administratorius turi teisę pradėti faktinį mokėtojo patikrinimą be pranešimo apie mokestinį patikrinimą, jei yra pagrįsta rizika (mokesčių administratorius turi informacijos/duomenų/faktų), kad mokėtojas gali paslėpti ar sunaikinti mokestiniam patikrinimui atlikti reikalingus dokumentus, arba yra kitų aplinkybių, dėl kurių patikrinimas taptų neįmanomas arba jo atlikimas ypač pasunkėtų (pavyzdžiui, kai tikrinama likviduoto ar mirusio mokėtojo veikla).

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

10. Pranešime apie mokestinį patikrinimą turi būti tokie rekvizitai:

10.1. institucijos, išrašiusios pranešimą apie mokestinį patikrinimą, pavadinimas;

10.2. dokumento pavadinimas;

10.3. dokumento išrašymo data ir numeris;

10.4. mokėtojo pavadinimas (jei tikrinamas fizinis asmuo – vardas, pavardė), adresas;

10.5. numatomo patikrinimo dalykas (mokestinio patikrinimo tema). Patikrinimo dalykas turi būti išdėstytas atsižvelgiant į planuojamą atlikti patikrinimą (pvz., numatomus tikrinti mokesčius).

10.6. faktinio mokestinio patikrinimo pradžios diena ir valanda, t. y. kada mokėtojas (jo atstovas) turi atvykti pas mokesčių administratorių arba būti savo patalpose, jei patikrinimas bus atliekamas pas mokėtoją;

10.7. preliminarus tikrintinų dokumentų (dokumentų registrų) ir kitų teiktinų duomenų (nurodant, kurio laikotarpio jie turi būti) sąrašas.

11. Pranešime apie mokestinį patikrinimą gali būti nurodyti ir kiti šių taisyklių 10 punkte nepaminti rekvizitai.

12. Pranešimą apie mokestinį patikrinimą pasirašo mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo įgaliotas asmuo.

13. Mokėtojui dokumentų (dokumentų registrų) ir kitų duomenų parengimui (pateikimui) turi būti skiriama ne mažiau kaip 10 dienų nuo pranešimo mokėtojui įteikimo. Trumpesnis terminas gali būti nustatytas mokėtojo prašymu arba sutikimu.

14. Tuo atveju, kai mokėtojas nori sutrumpinti dokumentų (dokumentų registrų) parengimo terminą, jis gali kreiptis į mokesčių administratorių su motyvuotu prašymu, kad mokestinis patikrinimas būtų pradėtas anksčiau negu pranešime apie mokestinį patikrinimą nurodyta faktinė patikrinimo pradžios diena. Mokėtojo pateiktas prašymas nagrinėjamas tik tuo atveju, jei mokesčių administratorius tokį prašymą gauna ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki termino atlikti faktinį patikrinimą pradžios. Mokesčių administratorius įvertina esamą situaciją bei prašyme išdėstytus motyvus ir informuoja mokėtoją apie faktinės mokestinio patikrinimo atlikimo pradžios datos pakeitimą (nepakeitimą).

Mokėtojas taip pat gali pateikti rašytinį sutikimą (arba apie tai pažymėti mokesčių administratoriaus pranešimo egzemplioriuje) sutrumpinti dokumentams parengti skirtą laiką ir mokestinį patikrinimą pradėti anksčiau.

15. Tuo atveju, jei planuojama tikrinti mokėtoją, turintį struktūrinius padalinius (filialus ar atstovybes, toliau – struktūriniai padaliniai), atskiras pranešimas apie mokestinį patikrinimą struktūriniams padaliniams neįteikiamas. Kai planuojama tikrinti akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, pranešimas apie mokestinį patikrinimą turi būti įteikiamas sandėlio savininkui.

16. Kai, vadovaujantis MAĮ 72 straipsniu, patikrinimo aktas surašomas ir mokestis apskaičiuojamas remiantis kitų valstybės įstaigų ir institucijų aktais ar kitais dokumentais (t. y. neatliekant mokėtojo pakartotinio patikrinimo), mokesčių administratorius gali raštu apie tai informuoti mokėtoją. Tokiu atveju mokėtojui įteikiamas laisvos formos pranešimas, kuriame

mokėtojas informuojamas, kad pagal atitinkamos valstybės įstaigos ar institucijos dokumentus jam bus surašomas patikrinimo aktas ir apskaičiuotas mokestis, taip pat mokėtojas informuojamas apie teisę pateikti pastabas ir paaiškinimus dėl tikrinamo dalyko.

17. Numatomas mokestinio patikrinimo dalykas, atsižvelgus į mokestinio patikrinimo metu nustatytus faktus, aplinkybes, gali būti pakeistas, pvz., teminis vieno mokesčio patikrinimas gali būti pakeistas kompleksiniu patikrinimu.

II. PAVEDIMAS ATLIKTI MOKESTINĮ PATIKRINIMĄ

18. Visi mokestiniai patikrinimai pradedami, kai mokesčių administratoriaus pareigūnas turi mokesčių administratoriaus viršininko ar jo įgalioto asmens pasirašytą pavedimą atlikti mokestinį patikrinimą (toliau – pavedimas tikrinti).

19. Pavedime tikrinti turi būti nurodyta:

19.1. institucijos, išrašiusios pavedimą tikrinti, pavadinimas;

19.2. dokumento pavadinimas;

19.3. pavedimo tikrinti numeris;

19.4. patikrinimą atliekančių pareigūnų pareigos, vardai, pavardės;

19.5. tikrinamojo mokėtojo pavadinimas (jeigu tikrinimas fizinis asmuo – vardas, pavardė);

19.6. mokėtojo adresas, identifikacinis numeris arba asmens kodas (jeigu jie yra žinomi);

19.7. mokestinio patikrinimo pradžios ir mokestinio patikrinimo pabaigos datos;

19.8. mokestinio patikrinimo dalykas (mokestinio patikrinimo tema);

19.9. mokestinio patikrinimo pratęsimo (sustabdymo) datos ir priežastys.

20. Tais atvejais, kai mokestinis patikrinimas atliekamas be pranešimo apie mokestinį patikrinimą, pavedime tikrinti tai turi būti nurodyta.

21. Pavedime tikrinti gali būti nurodyti ir kiti, šių taisyklių 19 punkte nepaminėti, rekvizitai.

22. Prieš pradėdant faktinį mokestinį patikrinimą, mokėtojas (jo atstovas), jei jis dalyvauja mokestiniame patikrinime, su pavedimu tikrinti supažindinamas pasirašytinai ir jam pateikiama pavedimo tikrinti kopija. Jei mokėtojas (jo atstovas) atsisako pasirašyti ir (arba) priimti pavedimą tikrinti, tai mokesčių administratoriaus pareigūnas apie tai pažymi pavedime tikrinti. Ši nuostata netaikoma tais atvejais, kai mokestis apskaičiuojamas vadovaujantis MAĮ 72 straipsnio nuostatomis, pačiam mokesčių administratoriui neatliekant patikrinimo, taip pat atliekant likviduoto ar mirusio mokesčio mokėtojo mokestinį patikrinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

23. Mokestinio patikrinimo pradžios data laikoma pavedimo tikrinti išrašymo data. Faktinė mokėtojo patikrinimo pradžios data negali būti ankstesnė negu pranešime apie mokestinį patikrinimą nurodytoji patikrinimo atlikimo data, išskyrus atvejus, kai mokėtojo prašymu arba sutikimu pakeičiamas pranešime apie mokestinį patikrinimą nurodytas dokumentų parengimo (pateikimo) terminas arba mokestinis patikrinimas atliekamas be pranešimo apie mokestinį patikrinimą.

24. Pavedimą tikrinti pasirašo tas mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo įgaliotas asmuo, kurio teritorijoje yra įregistruotas tikrintinas mokėtojas, arba tas mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo įgaliotas asmuo, kurio pareigūnas atlieka patikrinimą.

25. Pavedimą tikrinti pasirašo centrinio mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo įgaliotas asmuo, jei mokestinį patikrinimą atlieka centrinio mokesčių administratoriaus pareigūnas arba centrinio ir vietos mokesčių administratoriaus pareigūnai.

Centrinio mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo įgaliotas asmuo gali pasirašyti pavedimą tikrinti bet kurį mokėtoją.

26. Tais atvejais, kai mokėtojo mokestiniame patikrinime dalyvauja užsienio valstybių mokesčių administracijų (kompetentingų institucijų) pareigūnas, pavedimą pastarajam dalyvauti patikrinime pasirašo centrinio arba vietos mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo įgaliotas asmuo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

27. Atskiras pavedimas tikrinti gali būti išrašomas patikrinti mokėtojo struktūrinius padalinius. Tokiu atveju pavedimą tikrinti pasirašo tas mokesčių administratorius, kurio pareigūnas atlieka struktūrinio padalinio patikrinimą, arba tas, kurio teritorijoje yra struktūrinis padalinys.

28. Patikrinimą atlieka pavedime tikrinti nurodytieji mokesčių administratoriaus pareigūnai. Mokestinį patikrinimą atliekantys mokesčių administratoriaus pareigūnai nustatomi pagal jų pateiktus tarnybinius pažymėjimus.

29. Prireikus, mokestiniam patikrinimui atlikti gali būti skiriamas papildomas mokesčių administratoriaus pareigūnas arba vienas pareigūnas pakeistas kitu bei pakeistas mokestinio patikrinimo dalykas. Tokiu atveju naujas pavedimas tikrinti neišrašomas, tačiau papildomas ankstesnis pavedimas tikrinti ir apie tai pasirašytinai informuojamas mokėtojas.

30. Mokestiniame patikrinime dalyvaujantys asmenys (atstovaujantys mokėtojui, pasirašantys pavedimą tikrinti, pateikiantys dokumentus, pasirašantys administracinio teisės pažeidimo protokolus, gaunantys patikrinimo aktus ir pan.) nustatomi pagal jų pateiktus asmens tapatybę patvirtinančius dokumentus.

III. TIKRINIMO PROCEDŪROS

31. Mokestinis patikrinimas gali būti atliekamas mokesčių administratoriaus buveinėje arba (ir) nuvykus pas mokėtoją (jo patalpose).

Jei mokestinis patikrinimas atliekamas mokėtojo patalpose, mokėtojas turi sudaryti mokesčių administratoriaus pareigūnui patikrinimui atlikti reikiamas sąlygas. Tuo atveju, jei mokėtojas negali sudaryti darbo sąlygų arba jos yra netinkamos, mokestinis patikrinimas atliekamas mokesčių administratoriaus patalpose.

32. Įteikęs mokėtojui pranešimą apie mokestinį patikrinimą, mokesčių administratoriaus pareigūnas, atliekantis mokėtojo mokestinį patikrinimą, pateikęs tarnybinių pažymėjimą bei pavedimą tikrinti, turi teisę visą patikrinimo atlikimo laikotarpį mokėtojo darbo valandomis nekliudomai įeiti į mokėtojo patalpas, teritoriją (tarp jų nuomojamas ar naudojamas panaudos teisių santykių pagrindu), taip pat mokėtojo privačias patalpas ir teritoriją, jei jose vykdoma veikla (toliau – patalpos). Į fizinio asmens gyvenamąsias patalpas mokesčių administratoriaus pareigūnas turi teisę patekti tik fiziniam asmeniui sutikus, jei įstatymai nenustato kitaip.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad mokestinį patikrinimą atliekantis mokesčių administratoriaus pareigūnas į mokėtojo patalpas gali patekti tik nuo pranešime apie mokestinį patikrinimą nurodytos faktinės patikrinimo pradžios datos (išskyrus tuos atvejus, kai pranešimas apie mokestinį patikrinimą mokėtojui neįteikiamas arba kai mokėtojo prašymu (sutikimu) pakeičiamas pranešime apie mokestinį patikrinimą nurodytas dokumentų parengimo (pateikimo) terminas).

33. Tikrinamas mokėtojas turi teisę atsisakyti įleisti mokesčių administratoriaus pareigūną į savo patalpas ar teritoriją, jei:

33.1. nebuvo įteiktas pranešimas apie mokestinį patikrinimą (išskyrus tuos atvejus, kai mokestinis patikrinimas gali būti atliekamas be pranešimo apie mokestinį patikrinimą);

33.2. nepateikiamas pavedimas tikrinti;

33.3. pavedime tikrinti nenurodyti į patalpas ar teritoriją norintys patekti mokesčių administratoriaus pareigūnai arba jie nepateikia tarnybinių pažymėjimų;

33.4. pavedime tikrinti nurodyti patikrinimo atlikimo terminai neprasidėję arba pasibaigę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

34. Mokestinis patikrinimas nuvykus pas mokėtoją negali trukti ilgiau kaip 90 dienų. Mokėtojo, turinčio struktūrinių padalinių, patikrinimui gali būti papildomai skiriama po 30 dienų kiekvienam struktūriniui padaliniui. Šių taisyklių 35 punkte numatytais atvejais mokestinio patikrinimo atlikimo terminai gali būti pratęsti.

35. Vietos mokesčių administratoriaus prašymu pas mokėtoją atliekamo patikrinimo trukmė centrinio mokesčių administratoriaus sprendimu gali būti pratęsta, bet ne ilgiau kaip dar 180 dienų ir (arba) 30 dienų kiekvienam struktūriniam padaliniui. Atsižvelgdamas į mokestinio patikrinimo sudėtingumą, veiklos pobūdį, tikrinimo mastą, centrinis mokesčių administratorius mokestinio patikrinimo trukmę gali pratęsti, kai mokesčių administratoriaus pareigūnui:

35.1. mokėtojas pateikė ne laiku arba nepateikė mokesčių administratoriaus pareigoms atlikti reikiamų duomenų, dokumentų, jų nuorašų, kompiuterinių laikmenų duomenų (kopijų) apie asmens turtą, pajamas, išlaidas ir veiklą;

35.2. tikrinamasis mokėtojas neleidžia įeiti į savo patalpas;

35.3. mokėtojas neleidžia laikinai paimti apskaitos, sandorių ir kitų mokesčio apskaičiavimo teisingumui patikrinti reikalingų dokumentų;

35.4. mokėtojas trukdo užantspauduoti ir (ar) užplombuoti dokumentų, vertybinių popierių, pinigų ir materialinių vertybių saugojimo vietas, patalpas, įrengimus, uždaryti teritoriją ar jos dalį;

35.5. neleidžia paimti produkcijos (prekių) mėginių ar pavyzdžių, daryti žymas ant mokėtojo dokumentų, kad būtų išvengta jų klastojimo;

35.6. mokėtojas nevykdo mokesčių administratoriaus nurodymų atvykti pas mokesčių administratorių, taip pat nurodymų dėl mokesčių, kitų įmokų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei valstybės pinigų fondus apskaičiavimo, deklaravimo ir mokėjimo, turto bei pajamų deklaravimo bei apskaitos tvarkymo klausimais;

35.7. mokėtojas nepateikia paaiškinimų ir dokumentų apie turto įsigijimo ir pajamų gavimo šaltinius, taip pat paaiškinimų apie kitas aplinkybes, reikalingas mokesčio apskaičiavimo teisingumui nustatyti;

35.8. mokėtojas nepašalina aplinkybių ir sąlygų, trukdančių mokesčių administratoriui tinkamai atlikti savo funkcijas;

35.9. kitais atvejais, kai atsižvelgus į patikrinimo sudėtingumą, veiklos pobūdį, tikrinimo mastą bei aplinkybes paaiškėja, kad nėra galimybių per 90 dienų atlikti mokestinį patikrinimą.

36. Mokestinis patikrinimas gali būti stabdomas tais atvejais, kai jam užbaigti reikia informacijos iš kitų Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybių įstaigų ir institucijų, kitų teritorinių valstybinių mokesčių inspekcijų ar centrinio mokesčių administratoriaus, ar kitų asmenų, įskaitant atvejus, kai reikalinga informacija, surinkta baudžiamojoje byloje, ir tokiu laikotarpiu faktiškai mokestinis patikrinimas nėra atliekamas, taip pat šių taisyklių 46 punkte numatytu atveju.

Jei iš užsienio valstybių įstaigų ir institucijų atsakymo negaunama per 6 mėnesius, sustabdytasis mokestinis patikrinimas turi būti tęsiamas, išskyrus atvejus, kai, vadovaujantis protingumo kriterijumi, tęsti mokestinį patikrinimą yra netikslinga (pvz., yra gautas užsienio valstybių įstaigų ir institucijų tarpinis atsakymas). Po mokestinio patikrinimo užbaigimo iš užsienio valstybių įstaigų ir institucijų gautame atsakyme pateikta informacija, turinti įtakos mokesčių apskaičiavimui, kuri nebuvo ir negalėjo būti žinoma mokestinio patikrinimo metu, vertinama, kaip naujai paaiškęsios aplinkybės.

Mokestinis patikrinimas taip pat gali būti stabdomas, kai mokesčių mokėtojas pateikia motyvuotą prašymą sustabdyti mokestinį patikrinimą dėl svarbių priežasčių (pavyzdžiui, dėl mokėtojo komandiruotės į užsienį, ligos ir pan.) ir nėra galimybės įgaliojimus atstovauti mokesčių mokėtojui suteikti kitam asmeniui.

Išimtiniais atvejais mokestinis patikrinimas gali būti stabdomas dėl mokestinį patikrinimą atliekančio mokesčių administratoriaus pareigūno ligos, kai sudėtinga ir/arba netikslinga jo pakeisti kitu mokesčių administratoriaus pareigūnu. Tačiau, jei tas pareigūnas serga ilgiau kaip 15 darbo dienų, mokestiniam patikrinimui užbaigti turi būti skiriamas kitas mokesčių administratoriaus pareigūnas.

Išnykus aplinkybėms, dėl kurių mokestinis patikrinimas buvo sustabdytas (pvz., gavus atsakymus iš atitinkamų Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybių įstaigų ir institucijų), mokestinis patikrinimas turi būti nedelsiant atnaujintas ir užbaigtas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-204](#), 2004-12-23, *Žin.*, 2005, Nr. 2-26 (2005-01-06), i. k. 1042055ISAK00VA-204

Nr. [VA-35](#), 2006-04-07, *Žin.*, 2006, Nr. 42-1551 (2006-04-15), i. k. 1062055ISAK000VA-35

37. Tais atvejais, kai mokestinis patikrinimas yra pratęsiamas ir/arba sustabdomas, pavedime tikrinti turi būti nurodomos mokestinio patikrinimo pratęsimo (sustabdymo) priežastys bei terminas ir apie tai pasirašytinai informuojamas mokėtojas. Mokėtoju pageidaujant, turi būti paliekama papildyto pavedimo tikrinti kopija.

37¹. Kai yra išrašytas pavedimas tikrinti, tačiau dėl objektyvių priežasčių faktinis mokestinis patikrinimas dar nepradėtas (pvz., neįmanoma surasti to mokėtojo ir yra tai patvirtinantys dokumentai (iš atitinkamų valstybės institucijų/mokesčių administratorių gauti dokumentai, patvirtinantys mokėtojo išvykimo į užsienį, jo buvimo užsienyje, baudmės atlikimo įkalinimo įstaigoje faktą, arba gauti atsakymai, kad tikrintino mokėtojo vadovų, atsakingų darbuotojų ar akcininkų neįmanoma surasti, arba kad buvo imtasi visų priemonių surasti mokėtoją) arba faktinis mokestinis patikrinimas yra pradėtas, tačiau dėl tam tikrų aplinkybių negali būti tęsiamas ir/ar užbaigtas (pvz., dėl teismo sprendimo/nutarties), tai mokestinis patikrinimas gali būti nutraukiamas

Papildyta punktu:

Nr. [VA-204](#), 2004-12-23, Žin., 2005, Nr. 2-26 (2005-01-06), i. k. 1042055ISAK00VA-204

37². Jei paaiškėja taisyklių 37¹ punkte nurodytos aplinkybės, dėl kurių mokestinis patikrinimas gali būti nutraukiamas, mokestinį patikrinimą atliekantis pareigūnas turi parengti motyvuotą išvadą dėl mokestinio patikrinimo nutraukimo. Mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo tam įgaliotas asmuo, pritardamas mokestinio patikrinimo nutraukimui, patvirtina pareigūno pateiktą išvadą dėl mokestinio patikrinimo nutraukimo.

Nutraukus mokestinį patikrinimą, pagal galimybes apie tai turi būti informuojamas mokėtojas (jo atstovas).

Papildyta punktu:

Nr. [VA-204](#), 2004-12-23, Žin., 2005, Nr. 2-26 (2005-01-06), i. k. 1042055ISAK00VA-204

38. Jei mokestinis patikrinimas atliekamas pas mokėtoją, tikrinimo pas jį dienos reiškia mokesčių administratoriaus pareigūno faktiškai pas mokėtoją būtas dienas, kai mokėtojas buvo tikrinamas.

Tokiu atveju nustatytasis 90 dienų tikrinimo ir/arba papildomai tikrinimui skirtų dienų terminas pradedamas skaičiuoti nuo atvykimo pas mokėtoją dienos. Mokėtoju pareikalavus, mokesčių administratoriaus pareigūnas privalo pasirašyti mokėtojo pildomame laisvos formos valstybinių kontrolės institucijų pareigūnų atliekamų patikrinimų registravimo žurnale ar kitame dokumente, kuriame fiksuojamas patikrinimą atliekančio pareigūno atvykimas ir išvykimas. Pasirašydamas mokesčių administratoriaus pareigūnas turi nurodyti mokesčių administratoriaus pavadinimą, pareigas, vardą ir pavardę bei datą.

39. Mokesčių administratoriaus pareigūnams, atliekantiems mokestinius patikrinimus pas mokėtoją, rekomenduotina, laisvos formos dokumente (pvz., laiko apskaitos kortelėje) žymėti kiekvieną faktinę tikrinimo dieną. Tai ypač aktualu, kai mokestinio patikrinimo metu mokėtojas nepateikia tikrinimui reikalingų dokumentų, deklaracijų, nevykdo mokesčių administratoriaus nurodymo atvykti pas mokesčių administratorių ir pan.

40. Mokesčių administratoriaus buveinėje atliekamo mokestinio patikrinimo trukmė nėra ribojama. Mokesčių administratorius privalo užtikrinti, kad mokesčių administratoriaus buveinėje bei pas mokėtoją vykdomas mokestinis patikrinimas, būtų atliktas per objektyviai įmanomą kuo trumpesnę laikotarpį. Rekomenduotini mokestinio patikrinimo atlikimo terminai pateikiami taisyklių priede. Taisyklių priede pateiktų mokestinių patikrinimų atlikimo terminas apskaičiuotas vienam patikrinimui atliekančiam mokesčių administratoriaus pareigūnui ir gali keistis atsižvelgiant į patikrinimo apimtį, mokėtojo turimus struktūrinius padalinius, mokėtojo tvarkomos buhalterinės apskaitos būklę, bendradarbiavimą su mokesčių administratoriumi, nustatytų pažeidimų pobūdį ir kitas aplinkybes galinčias įtakoti mokestinio patikrinimo trukmę.

Siekiant užtikrinti, kad mokestinis patikrinimas vyktų sklandžiai ir būtų atliktas per objektyviai įmanomą kuo trumpesnę laikotarpį, rekomenduojama, kad mokėtojas paskirtų asmenį, kuris mokestinio patikrinimo eigoje kontaktuos su patikrinimą atliekančiu mokesčių administratoriaus pareigūnu.

41. Mokestiniai patikrinimai gali būti atliekami tokiu periodiškumu:

41.1. kompleksinis patikrinimas gali būti atliekamas ne dažniau kaip vieną kartą per metus;

41.2. teminis patikrinimas gali būti atliekamas ne dažniau kaip kartą per pusę metų.

42. Taisyklių 41 punkte minimi mokestinių patikrinimų atlikimo periodiškumo apribojimai netaikomi, kai:

42.1. juridinis asmuo likviduojamas arba reorganizuojamas (jam iškelta bankroto arba restruktūrizavimo byla);

42.2. mokėtojas išregistruojamas iš pridėtinės vertės mokesčių mokėtojo;

42.3. mokėtojas paduoda prašymą grąžinti (įskaityti) mokesčio permoką (skirtumą);

42.4. atliekamas operatyvus patikrinimas;

42.5. MAĮ nustatyta tvarka atliekamas pakartotinis patikrinimas;

42.6. mokėtojas paprašo išduoti pažymą apie atsiskaitymą su biudžetu;

42.7. atliekamas mokesčių mokėtojo patikrinimas kompetentingos valstybės įstaigos ar institucijos pavedimu arba pagal užsienio valstybės mokesčių administracijos (kompetentingos institucijos) kreipimąsi;

42.8. atliekamas bendras patikrinimas su kitomis valstybės įstaigomis ir institucijomis, taip pat užsienio valstybės administracijomis (kompetentingomis institucijomis).

42.9. atliekamas patikrinimas MAĮ 72 straipsnio nustatytais atvejais.

Papildyta punktu:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

43. Mokesčių administratorius neturi teisės pakartotinai tikrinti mokėtojo dėl to paties mokesčio už tą patį mokestinį laikotarpį, jei buvo priimtas atitinkamas mokesčių administratoriaus sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo arba patikrinimo rezultatai buvo patvirtinti patikrinimo pažyma, išskyrus atvejus, kai:

43.1. atliekamas operatyvus patikrinimas;

43.2. mokėtojo patikrinimas atliekamas pagal užsienio valstybės mokesčių administracijos (kompetentingos institucijos) kreipimąsi arba su minėta institucija atliekant bendrą patikrinimą; atliekant mokestinį patikrinimą dėl abipusio susitarimo procedūros, numatytos Lietuvos Respublikos sudarytose ir taikomose dvigubo apmokestinimo išvengimo sutartyse arba Konvencijoje 90/436/EEB dėl dvigubo apmokestinimo koreguojant asocijuotų įmonių pelną, taikymo;

43.3. patikrinimas atliekamas dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių, kurios nebuvo ir negalėjo būti žinomos mokesčių administratoriui ir kurios gali turėti įtakos ankstesnio patikrinimo rezultatams, t. y. kai:

43.3.1. mokėtojas pateikia patikslintą patikrinto mokestinio laikotarpio mokesčio deklaraciją ir/ar ataskaitą (tokiu atveju pakartotinis patikrinimas gali būti atliekamas tik to mokestinio laikotarpio ir to mokesčio, kurio patikslinta deklaracija (ataskaita) buvo pateikta, bei atitinkamo mokestinio laikotarpio kito mokesčio, kuriam apskaičiuoti įtakos gali turėti patikslintoje mokesčio deklaracijoje (ataskaitoje) pateikti duomenys;

43.3.2. mokesčių administratorius gauna informacijos iš kitų:

43.3.2.1. vietos mokesčių administratorių,

43.3.2.2. Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių kompetentingų institucijų,

43.3.2.3. juridinių ar fizinių asmenų,

43.3.2.4. mokėtojų jų tikrinimo metu;

43.4. centrinis mokesčių administratorius gauna informacijos iš teisėsaugos ar kitų valstybės institucijų apie nustatytą piktnaudžiavimo tarnyba faktą;

43.5. kitais MAĮ nustatytais atvejais (pvz., mokesčių administratorius, priimdamas sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, paveda pakartotinai patikrinti mokėtoją).

44. Taisyklių 43 punkte nurodytos išimtys yra netaikomos, jei nuo pirminio patikrinimo pabaigos (jei sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo buvo apskūstas – nuo paskutinio sprendimo mokestinime ginče priėmimo dienos) praėjo daugiau nei 10 metų.

45. Vietos mokesčių administratorius, norėdamas pradėti pakartotinį patikrinimą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių, turi pateikti centriniam mokesčių administratoriui motyvuotą prašymą leisti tokį patikrinimą atlikti, išskyrus atvejus, kai atliekamo pakartotinio patikrinimo metu paaiškėja, kad vieno arba kelių mokesčių apskaičiavimas (perskaičiavimas) turi įtakos atitinkamo mokestinio laikotarpio kito mokesčio apskaičiavimui (perskaičiavimui). Centrinis mokesčių administratorius, išnagrinėjęs pateiktą prašymą bei prie jo pridėtus pakartotinio patikrinimo atlikimo būtinybę pagrindžiančius dokumentus, priima atitinkamą sprendimą ir apie tai raštu informuoja vietos mokesčių administratorių.

Tais atvejais, kai pakartotinį patikrinimą dėl naujai paaiškėjusių aplinkybių atlieka centrinis mokesčių administratorius, tai pavedimas tikrinti atitinkamai laikomas ir leidimu tokį patikrinimą atlikti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

46. Pagal apimtį pakartotinis patikrinimas gali būti dalinis – kai tikrinama tik dalis ankstesnio patikrinimo metu patikrintų mokesčių rūšių arba tik dalis tikrinto laikotarpio ir gali sutapti su prieš tai buvusiu mokestiniu patikrinimu, t. y. naujo patikrinimo apimtis pagal tikrinamus laikotarpius ir mokesčių rūšis sutampa su prieš tai buvusiu mokestiniu patikrinimu. Pakartotinis patikrinimas turi būti atliekamas tik atitinkamų pavedimų ribose ir (arba) tik tiek, kiek tai susiję su taisyklių 43 punkte minimais atvejais. Kai atliekamo pakartotinio patikrinimo metu paaiškėja ir kiti MAĮ 118 straipsnyje nustatyti pakartotinio patikrinimo atlikimo pagrindai (nurodyti taisyklių 43 punkte), tokiu atveju pakartotinis patikrinimas gali būti atliekamas tokios apimties, kiek tai susiję su abiem atvejais.

Kai mokesčių administratorius, tvirtindamas patikrinimo aktą, arba mokestinį ginčą nagrinėjanti institucija priima sprendimą, kurio pagrindu turi būti atliktas pakartotinis patikrinimas, toks patikrinimas turi būti pradėtas per 10 darbo dienų nuo teisės aktų nustatyto šio sprendimo apskundimo termino pasibaigimo, o jei tai teismo sprendimas – nuo jo įsiteisėjimo.

Jeigu teisės aktų nustatyta tvarka sprendimas, kurio pagrindu turi būti atliktas pakartotinis patikrinimas, apskundžiamas, pakartotinis patikrinimas nepradedamas. Jeigu mokesčių mokėtojų skundo padavimo terminas atnaujinamas, pradėtas pakartotinis patikrinimas turi būti sustabdomas.

Nepasibaigus teisės aktų nustatytam sprendimo apskundimo terminui pakartotinis patikrinimas turi būti pradėtas tais atvejais, kai yra pagrįstos rizikos, kad mokėtojas gali paslėpti arba sunaikinti mokestiniam patikrinimui atlikti reikalingus dokumentus, kitaip apsunkinti mokestinį patikrinimą ar mokestinių nepriemokų išieškojimo galimybes.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-35](#), 2006-04-07, *Žin.*, 2006, Nr. 42-1551 (2006-04-15), i. k. 1062055ISAK000VA-35

47. Tais atvejais, kai tikrinamas atskiras mokėtojo padalinys arba veiklos vykdymo vieta, pakartotinio patikrinimo atlikimo apribojimai taikomi tik dėl jau patikrintos mokėtojo mokamo mokesčio dalies.

48. Mokesčių administratoriui atliekant pakartotinį patikrinimą, MAĮ 68 straipsnio 1 dalies nuostatos dėl mokesčio apskaičiavimo ir perskaičiavimo netaikomos, tačiau mokesčių administratorius tokio patikrinimo metu negali apskaičiuoti mokesčio už ilgesnį laikotarpį nei pirminio mokestinio patikrinimo metu.

49. Tai atvejais, kai vadovaujantis MAĮ 87 straipsnio 6 dalimi mokesčių administratorius dėl mokesčio permokos (skirtumo) grąžinimo (įskaitymo) nusprendžia atlikti mokestinį patikrinimą, toks mokestinis patikrinimas turi būti pradėtas per 20 dienų nuo MAĮ 87 straipsnio 7 dalies 1 punkte nustatytų terminų pasibaigimo dienos.

50. Mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratoriaus pareigūnas turi teisę tikrinti mokėtojo apskaitos, sandorių ir kitus dokumentus, registrus, kompiuterinės apskaitos sistemas ir jų

duomenis, kitus kompiuteryje (-iuose) esančius duomenis, mokėtojo veiklai naudojamus materialinius techninius išteklius, įrengimus bei pagamintą produkciją ir kitus objektus, kiek tai susiję su mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumo bei atskirų mokėtojo pareigų vykdymo patikrinimu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

51. Mokėtojas privalo pateikti visus dokumentus bei kitą informaciją (pvz., paaiškinimus), reikalingus mokesčio apskaičiavimui, deklaravimui ir sumokėjimui patikrinti. Jei dokumentas surašytas užsienio kalba, pareigūnas gali mokėtojui duoti nurodymą pateikti oficialų jo vertimą ir pridėti originalą. Tais atvejais, kai mokėtojo apskaita tvarkoma kompiuterizuotai, pareigūnas gali duoti nurodymą mokėtojui pateikti kompiuterinės apskaitos duomenis (jos kopijas).

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

52. Jei mokėtojas reikalaujamus dokumentus yra praradęs, mokesčių administratorius turi leisti juos atkurti. Dokumentų atkūrimui turi būti skiriamas ne trumpesnis kaip 15 dienų terminas. Atkuriant prarastuosius dokumentus turi būti vadovaujamasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (Žin., 2001, Nr. [99-3515](#)) nuostatomis, Dingusių, visiškai ar iš dalies sugadintų apskaitos dokumentų ir apskaitos registrų atkūrimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 1022 „Dėl Dingusių, visiškai ar iš dalies sugadintų apskaitos dokumentų ir apskaitos registrų atkūrimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [69-2822](#)).

53. Tais atvejais, kai į mokėtojo turėtas išlaidas ir kitus mokėjimus, taip pat turto ir pajamų įsigijimo teisėtumą pagrindžiančius šaltinius nėra galimybės atsižvelgti, nes dokumentuose trūksta teisės aktuose numatytų rekvizitų ir (arba) mokesčių administratorius pagal šiuos dokumentus negali tiksliai identifikuoti juose nurodytų asmenų arba, mokesčių administratoriaus duomenimis, tokie asmenys neegzistuoja, mokesčių administratorius finansų ministro nustatyta tvarka leidžia minėtus dokumentus papildyti trūkstamais rekvizitais. Apie dokumentų rekvizitų papildymą (nepapildymą) turi būti pažymėta patikrinimo akte. Tai neriboja MAĮ 69 straipsnio 2 dalies taikymo galimybių, t. y. tais atvejais, kai mokėtojas, įformindamas apskaitos dokumentus ir pateikdamas mokesčio deklaraciją, suklysta, taip pat kitais atvejais, kai mokėtojo veikla neatitinka formalių teisės aktų reikalavimų, tačiau jos turinys atitinka aplinkybes, su kuriomis mokesčių įstatymai sieja apmokestinimą, mokestis apskaičiuojamas taikant minėtų mokesčių įstatymų atitinkamas nuostatas.

54. Mokesčių apskaičiavimo, deklaravimo, sumokėjimo teisingumui nustatyti patikrinimą atliekantis mokesčių administratoriaus pareigūnas turi teisę iš asmenų, tarp jų iš kredito įstaigų, gauti pareigoms atlikti reikalingus duomenis bei dokumentų nuorašus, kompiuterinių laikmenų duomenis (kopijas) apie juridinio ar fizinio asmens turtą, pajamas, išlaidas ir veiklą. Mokesčių administratoriaus pareigūnas taip pat gali naudotis savo ir kitų juridinių asmenų valdomų ar tvarkomų registrų, duomenų bazių informacija.

55. Mokesčių administratoriaus pareigūnas gali duoti mokėtojui privalomus vykdyti nurodymus atvykti pas mokesčių administratorių, taip pat nurodymus mokesčių, kitų įmokų į valstybės (savivaldybės) biudžetą bei valstybės pinigų fondus apskaičiavimo, deklaravimo ir mokėjimo, turto bei pajamų deklaravimo bei apskaitos tvarkymo klausimais.

56. Kai mokestinis patikrinimas atliekamas mokesčių administratoriaus buveinėje, mokesčių administratoriaus pareigūnas MAĮ 124 straipsnyje nustatyta tvarka ir terminais (ne ilgiau kaip 30 dienų arba iki mokestinio patikrinimo pabaigos) gali paimti mokėtojo apskaitos, sandorių ir kitus mokesčio apskaičiavimo teisingumo patikrinimui reikalingus dokumentus, palikęs dokumentų poėmio aktą (dokumentų poėmio akto forma FR0707 patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. VA-85).

57. Kai mokesčių administratoriaus pareigūnas nori įsitikinti, ar tikrinamasis mokėtojas sudarė sandorį su kitu mokėtoju, arba, jei tikrinant mokėtoją paaiškėja, kad tam tikras apmokestinimo klausimas negali būti išspręstas negavus informacijos iš kito mokėtojo, su

tikrinamuoju susijusiu ūkiniais-finansiniais ryšiais, gali būti atliekamas priešpriešinis informacijos surinkimas, t. y. vadovaujantis MAĮ paprašoma mokėtojo pateikti reikiamą informaciją (patvirtintas dokumentų kopijas) arba duodamas mokesčių administratoriaus nurodymas tai padaryti. Jeigu mokesčių administratoriui reikalinga patikrinti, kaip vykdyta ūkinė operacija yra atvaizduota su tikrinamuoju mokėtoju susijusio kito asmens buhalterinėje apskaitoje, gali būti atliekamas operatyvus patikrinimas.

58. Mokesčių administratoriaus pareigūnas mokestinio patikrinimo metu gali atlikti prekių (paslaugų) kontrolinį pirkimą, siekdamas nustatyti, ar mokėtojas nepažeidžia įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų ir (ar) nevykdo kitokios neteisėtos veiklos.

59. Patikrinimo metu mokėtojo dokumentų, vertybinių popierių, pinigų ir materialinių vertybių saugojimo vietos, patalpos, saugyklos, įrengimai ar jų dalis gali būti užplombuojamos ir (ar) užantspauduojamos individualiu pareigūno spaudu ir (ar) plombomis. Taip pat pareigūnas gali daryti dokumentų kopijas arba išrašus, paimti mokėtojai priklausančius daiktus, produkcijos (prekių) mėginius bei pavyzdžius, daryti žymas ant mokėtojo dokumentų.

Kai paimami tikrinamo mokėtojo kompiuterinių laikmenų duomenys (kopijos), turi būti įforminamas Elektroniniam patikrinimui atlikti reikalingų duomenų priėmimo aktas, kurio FR1024 forma patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2007 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. VA-55 (Žin., 2007, Nr. [79-3205](#)).

Daiktų, prekių ar produkcijos mėginių ir pavyzdžių paėmimas įforminamas vadovaujantis Administracinių teisės pažeidimų kodekso, o jei šis kodeksas šių veiksmų nereglamentuoja, – centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

60. Mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratoriaus pareigūnas gali pareikalauti kitų kompetentingų institucijų atlikti kontrolinius matavimus, kompiuterinių programų bei jų duomenų patikrinimus, materialinių vertybių inventorizaciją ir kitus faktinius tikrinimus arba tokius tikrinimus atlikti pats.

61. Kai mokėtojas teisės aktų nustatyta tvarka neapskaičiavo mokesčio arba apskaičiavęs neteisingai mokesčio neperskaičiavo, mokėtojai priklausančių mokėti mokestį apskaičiuoja mokesčių administratorius, remdamasis mokėtojo pateiktomis mokesčių deklaracijomis, apskaitos bei kitais dokumentais, arba kitais MAĮ nustatytais specialiais mokesčių apskaičiavimo būdais (pvz., mokestis apskaičiuotas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą).

62. Kai mokėtojas nevykdo teisėtų mokesčių administratoriaus pareigūno nurodymų arba kai mokestinio patikrinimo metu iškyla būtinybė atlikti tam tikrus veiksmus, kurių mokesčių administratoriaus pareigūnas atlikti pagal galiojančius įstatymus neturi teisės (krata, asmens apžiūra ir pan.), mokesčių administratorius turi teisę kreiptis į atitinkamas teisėsaugos arba kontroliuojančias įstaigas ar institucijas su prašymu padėti jam įgyvendinti savo teises ar tinkamai atlikti funkcijas.

63. Mokėtojas turi teisę mokestinio patikrinimo ir jo rezultatų tvirtinimo metu teikti savo pastabas ir paaiškinimus dėl patikrinimo dalyko ir kitų su patikrinimu susijusių aplinkybių. Rašytinės mokėtojo pastabos, paaiškinimai ir įrodymai turi būti pridėti prie patikrinimo akto ir apie jų pateikimą yra pažymima patikrinimo akte.

Rekomenduotina, kad mokesčių administratoriaus pareigūnas informuotų mokėtoją apie jo teises mokestinio patikrinimo atlikimo, taip pat jo rezultatų tvirtinimo metu, teikti pastabas ir paaiškinimus.

III. MOKESTINIŲ PATIKRINIMŲ REZULTATŲ ĮFORMINIMAS

I. MOKESTINIO PATIKRINIMO REZULTATŲ ĮFORMINIMO DOKUMENTAI

64. Kompleksinio ir teminio patikrinimo rezultatai įforminami patikrinimo aktu, kuris turi būti tvirtinamas šiose taisyklėse nustatyta tvarka.

65. Kitų mokesčių administratoriaus atliekamų patikrinimų rezultatai įforminami priešpriešinės informacijos surinkimo pažyma, administracinių teisės pažeidimų protokolu ar kitu dokumentu, kurio formą ir užpildymo tvarką nustato centrinis mokesčių administratorius, ir kurie šių taisyklių nustatyta tvarka nėra tvirtinami.

II. PATIKRINIMO AKTAS

66. Patikrinimo aktas susideda iš tokių dalių: įvadinės, tiriamosios, nustatomosios ir baigiamosios.

67. Patikrinimo akto įvadinėje dalyje turi būti nurodyta:

67.1. pavedimo tikrinti numeris;

67.2. mokestinį patikrinimą atlikusio pareigūno darbovietė, pareigos, vardas ir pavardė;

67.3. tikrinto mokėtojo pavadinimas (fizinio asmens vardas, pavardė);

67.4. mokėtojo adresas (gyvenamoji vieta), juridinio asmens teisinio įregistravimo data ir mokėtojo identifikacinis numeris (asmens kodas) (jeigu jie žinomi);

67.5. mokėtojo vadovo (savininko) ir vyriausiojo finansininko (buhalterio) vardai, pavardės, asmens kodai (juridinių asmenų – pavadinimai ir kodai), nuo kada jie ten dirba ir iki kada dirbo, jeigu per tikrinamąjį laikotarpį nurodytas pareigybes užimantys asmenys keitėsi. Jeigu atskirais periodais per tikrinamąjį laikotarpį nurodytas pareigybes užimančių asmenų nebuvo, apie tai turi būti pažymėta patikrinimo akto įvadinėje dalyje.

68. Patikrinimo akto įvadinėje dalyje turi būti nurodyta vieta (tikslus adresas), kurioje buvo atliekamas patikrinimas.

69. Patikrinimo akto įvadinėje dalyje turi būti nurodytos tikslios mokestinio patikrinimo pradžios ir mokestinio patikrinimo pabaigos datos. Patikrinimo akto surašymo data turi būti ne vėlesnė kaip pavedime tikrinti nurodyta mokestinio patikrinimo pabaigos data.

70. Jeigu patikrinimas dėl kokių nors priežasčių buvo sustabdytas (pratęstas), patikrinimo akto įvadinėje dalyje turi būti nurodomos patikrinimo sustabdymo (pratęsimo) pradžios ir pabaigos datos bei priežastys.

71. Patikrinimo akto tiriamojoje dalyje turi būti nurodyti tikrintų mokesčių pavadinimai. Šioje patikrinimo akto dalyje taip pat būtina nurodyti tikrintą mokesčių laikotarpį (jeigu tikrintieji mokesčių laikotarpiai skiriasi, jie turi būti nurodomi atskirai). Taip pat reikia išskirti patikrinimo laikotarpį, kai mokėtojui priklausantis mokėti mokestis buvo nustatytas taikant specialius mokesčių apskaičiavimo būdus (pvz., mokestis apskaičiuotas pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą) ir nurodyti jų taikymo priežastis. Jei atliekamas pakartotinis patikrinimas, šioje dalyje turi būti pažymima ir nurodomos priežastys, dėl kurių toks patikrinimas buvo atliktas.

72. Mokesčių administratoriaus pareigūnas patikrinimo akto tiriamojoje dalyje turi pažymėti, jei:

72.1. padarė žymas (šioje patikrinimo akto dalyje būtina nurodyti žymėjimo būdus) ant mokėtojo dokumentų, kad būtų išvengta jų klastojimo;

72.2. atliko kontrolinius matavimus ir/ar kitus faktinius tikrinimus, patikrino kompiuterines programas bei jų duomenis;

72.3. užplombavo ir užantspaudavo mokėtojo saugyklas, patalpas, įrengimus, uždarė teritoriją ar jos dalis;

72.4. paėmė prekių (produkcijos) mėginius bei pavyzdžius;

72.5. davė mokesčių administratoriaus nurodymą ir pan.

73. Mokesčių administratoriaus pareigūnas, patikrinimo metu nustatęs ir leidęs mokėtojui atkurti prarastuosius dokumentus, tai turi pažymėti patikrinimo akte. Jei mokėtojas prarastųjų dokumentų atkurti negalėjo, patikrinimo akte tai turi būti pažymėta. Patikrinimo akte taip pat privaloma pažymėti, jei mokėtojui buvo leista papildyti dokumentų rekvizitus.

74. Jeigu mokėtojas mokestinio patikrinimo metu pasinaudojo teise ir pateikė savo rašytines pastabas bei paaiškinimus dėl tikrinamo dalyko ir kitų su patikrinimu susijusių aplinkybių, apie tai

turi būti pažymima patikrinimo akto tiriamojame dalyje ir tokios mokėtojo rašytinės pastabos, paaiškinimai bei įrodymai turi būti pridedami prie patikrinimo akto.

75. Patikrinimo akto nustatomojoje dalyje turi būti nurodyti nustatyti mokesčių įstatymų, kitų teisės aktų pažeidimai bei kiti mokestinio patikrinimo metu nustatyti faktai.

76. Kiekvienas mokesčių administratoriaus pareigūno patikrinimo metu nustatytas pažeidimo faktas patikrinimo akto nustatomojoje dalyje turi būti aprašomas atskirai.

77. Pažeidimo esmė turi būti išdėstyta aiškiai ir tiksliai, vadovaujantis įstatymais ar kitais teisės aktais, kurie galiojo pažeidimo padarymo metu.

78. Patikrinimo akto nustatomojoje dalyje būtina nurodyti, kokios konkrečios įstatymų, juos lydinčių teisės aktų nuostatos (nurodyti teisės aktų pavadinimus, straipsnius, dalis, punktus, papunkčius) buvo pažeistos.

79. Pažeidimas patikrinimo akte turi būti aprašomas tik įstatymų ar kitų teisės aktų terminais bei sąvokomis.

80. Pažeidimo nustatymo faktas turi būti pagrindžiamas įrodymais, kuriais remdamasis pareigūnas konstatuoja pažeidimą.

81. Vadovaujantis MAĮ nuostatomis, prie mokėtojai įteikiamo patikrinimo akto turi būti pridedami pažeidimo nustatymo faktą pagrindžiantys įrodymai, t. y. visi priedai, jei juose nėra valstybės paslaptį sudarančios informacijos, taip pat paslaptimi pagal MAĮ laikomos informacijos apie kitą mokėtoją.

81.1. Jei faktams pagrįsti yra naudojami dokumentai, kuriuose pateikiami duomenys apie kitus mokėtojus, minėti dokumentai kaip priedai prie patikrinimo akto pridedami ir tikrinamam mokėtojai pateikiami, jei MAĮ 38, 39 straipsniuose nustatyta tvarka tokie duomenys apie mokėtoją gali būti skelbiami. Kitu atveju reikalingas mokėtojo sutikimas, kad informacija apie jį būtų paskelbta tikrinamam mokėtojai. Neturint tokio sutikimo prie patikrinimo akto pateikiama susisteminta informacija, bet neidentifikuojamas duomenų šaltinis.

81.2. Dokumentai, gauti iš teisėsaugos institucijų kaip priedai prie patikrinimo akto, pridedami laikantis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 177 straipsnyje nustatytų apribojimų. Tam, kad nebūtų pažeista minėta BPK nuostata, mokesčių administratorius rašytiniame paklausime ikiteisminio tyrimo įstaigai ar ją kontroliuojančiai institucijai turėtų nurodyti, kad gauti duomenys bus naudojami mokesčių mokėtojų patikrinimo metu ir gali būti pridėti kaip priedai prie patikrinimo akto.

Pareiga neskelbti ikiteisminio tyrimo duomenų tenka ne tik ikiteisminio tyrimo subjektams, bet ir kitiems proceso dalyviams bei asmenims, mačiusiems atliekamus ikiteisminio tyrimo veiksmus. Tokiais asmenimis, vadovaujantis MAĮ 26 straipsnio 1 dalies 8 punktu, būtų mokesčių administratoriaus pareigūnai, teikiantys specialisto išvadas, susijusias su mokesčių apskaičiavimu, deklaravimu ir sumokėjimu. Todėl duomenys, dokumentai, gauti šiam procesiniam veiksmui atlikti, be prokuroro leidimo negali būti panaudoti atliekant mokestinį patikrinimą bei pridedami prie patikrinimo akto.

81.3. Kai patikrinimo akte pažeidimo nustatymo faktas yra grindžiamas dokumentais, gautais iš tikrinamojo mokėtojo, pvz., sąskaitos faktūros, PVM sąskaitos faktūros, sutartys ir pan., tokių dokumentų kopijos, kaip priedai turi būti pridėti prie visų patikrinimo akto egzempliorių.

82. Kai mokesčių administratoriaus pareigūnas mokestinio patikrinimo metu taiko specialius mokesčių apskaičiavimo būdus, tai patikrinimo akto nustatomojoje dalyje pareigūnas turi detalčiai aprašyti apskaičiuotą mokestį (apskaičiavimai gali būti pateikiami patikrinimo akto prieduose) bei nuo jo priskaičiuotus delspinigius.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

83. Patikrinimo akto nustatomosios dalies pabaigoje pagal atskirus mokesčius turi būti apibendrinamos visos mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratoriaus pareigūno nustatytų mokėtojo apskaičiuotų, bet nesumokėtų nedeklaruojamų ir /ar trūkstamų deklaruojamų mokesčių, mokesčių permokų bei apskaičiuotų delspinigių, išskyrus šių taisyklių 84 punkto 2 pastraipoje nustatytą atvejį, sumos (atskirai nurodant apskaičiuotąsias pritaikius specialiuosius mokesčių

apskaičiavimo būdus). Patikrinimo akte taip pat turi būti nurodomos sumažinto (padidinto) pelno (nuostolio) sumos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-204](#), 2004-12-23, Žin., 2005, Nr. 2-26 (2005-01-06), i. k. 1042055ISAK00VA-204

84. Patikrinimo akte baudos dydis neturi būti apskaičiuojamas, tik nurodoma, kad vadovaujantis MAĮ 139 straipsniu, jei atitinkamo mokesčio įstatymas nenustato kitaip, mokėtoji gali būti skiriama nuo 10 iki 50 proc. nustatytos trūkstamos mokesčio sumos dydžio bauda. Be to, patikrinimo akto nustatomojoje dalyje (jei tai nenurodyta patikrinimo akto tiriamojoje dalyje) turi būti nurodomos aplinkybės, galinčios turėti įtakos baudos dydžio nustatymui, t. y. nustatytų pažeidimų pobūdis, mokėtojo geranoriškas bendradarbiavimas mokestinio patikrinimo metu, mokesčių įstatymų pažeidimo pripažinimas ir kitos aplinkybės.

Delspinigiai neskaičiuojami ir patikrinimo akte nenurodomi tais atvejais, kai mokesčių administratoriaus pareigūnas patikrinimo metu nustato, kad mokėtojas turėjo mokesčio nepriemoką, bet tą patį laikotarpį jis turėjo to paties ar kito mokesčio permoką, kuri yra tokia pat arba didesnė už mokestinio patikrinimo metu nustatytą (apskaičiuotą) nepriemokos sumą ir pagal MAĮ 87 straipsnį nedraudžiama permokėtas sumas įskaityti nustatytoms mokesčių nepriemokoms padengti. Tokiu atveju patikrinimo akte turi būti nurodomos mokesčių, kurių nepriemokos bei permokos buvo nustatytos, pavadinimai, sumos ir tų permokų bei nepriemokų susidarymo laikotarpiai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-204](#), 2004-12-23, Žin., 2005, Nr. 2-26 (2005-01-06), i. k. 1042055ISAK00VA-204

85. Prie kiekvienos mokesčio sumos turi būti nurodytas patikrinimo akto nustatomosios dalies punktas (nurodoma, koku numeriu pažymėtas pažeidimas), kuriame nustatytas pažeidimo faktas smulkiai aprašytas.

86. Patikrinimo akto baigiamojoje dalyje turi būti nurodoma, kad mokėtojas, nesutinkantis su patikrinimo akte papildomai apskaičiuotomis mokesčių ir delspinigių sumomis, nustatyta sumažinta (padidinta) pelno (nuostolio) suma, taip pat norėdamas pagrįsti kitas aplinkybes, kurios gali būti svarbios tvirtinant mokestinio patikrinimo rezultatus, per 30 dienų nuo patikrinimo akto įteikimo jam dienos mokesčių administratoriui (nurodomas mokesčių administratoriaus pavadinimas) turi teisę pateikti savo rašytines pastabas dėl patikrinimo akto.

87. Mokėtojas atskiru rašytiniu pareiškimu arba pasirašydamas patikrinimo aktą gali nurodyti, kad nesinaudos savo teise teikti pastabas dėl patikrinimo akto.

88. Patikrinimo akto įvadinėje, tiriamojoje, nustatomojoje ir baigiamojoje dalyje, be šiose taisyklėse nurodytos informacijos, pareigūnas gali pateikti ir kitą mokestiniam patikrinimui reikiamą informaciją (duomenis).

Atlikus likviduoto ar mirusio mokesčių mokėtojo veiklos patikrinimą, taip pat likviduojamo juridinio asmens mokestinį patikrinimą, kurio metu tikrinamas tik privalomojo sveikatos draudimo įmokų apskaičiavimo ir sumokėjimo teisingumas, patikrinimo akte tam tikra informacija (duomenys) gali būti nenurodoma. Informaciją (duomenis), kuri tokiais atvejais gali būti nenurodoma patikrinimo akte, nustato Patikrinimo akto FR0680 formos užpildymo taisyklės, patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. VA-90.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-35](#), 2006-04-07, Žin., 2006, Nr. 42-1551 (2006-04-15), i. k. 1062055ISAK000VA-35

89. Kai mokesčių administratorius, tvirtindamas patikrinimo aktą, arba centrinis mokesčių administratorius, nagrinėdamas mokestinius ginčus, priima sprendimą atlikti pakartotinį patikrinimą (kuris pagal tikrinamus laikotarpius ir mokesčių rūšis sutampa su ankstesniu patikrinimu), tai šio pakartotinio patikrinimo akte nurodomi ir tie pažeidimai, kurie buvo nustatyti ankstesnio patikrinimo metu (jeigu pakartotinio patikrinimo metu tie patys pažeidimai buvo nustatyti pakartotinai).

Jei pakartotinio patikrinimo apimtis nesutampa su ankstesnio patikrinimo apimtimi (t. y. tikrinama tik dalis prieš tai tikrinto laikotarpio ir (ar) mokesčių rūšių), pakartotinio patikrinimo akte nurodoma tik toje patikrinimo dalyje pakartotinai nustatyti pažeidimai.

90. Jei pakartotinis patikrinimas atliekamas dėl kitų priežasčių, tai pakartotinio patikrinimo akte nekartojami ankstesnio patikrinimo metu nustatyti pažeidimai, o nurodomi tik nauji pakartotinio patikrinimo metu nustatyti pažeidimai.

91. Kai tikrinami mokėtojo struktūriniai padaliniai, tai gali būti surašyti atskiri tų struktūrinių padalinių patikrinimo aktai. Tokiu atveju mokėtojo struktūrinių padalinių patikrinimo aktai yra neatskiriama dalis mokėtojo patikrinimo akto, kuriame aprašomi padalinių patikrinimo metu nustatyti pažeidimai.

92. Surašant mokėtojo struktūrinio padalinio patikrinimo aktą turi būti vadovaujamasi šiose taisyklėse nustatytais patikrinimo akto surašymo reikalavimais, išskyrus patikrinimo akto baigiamąją dalį. Pažymėtina, kad struktūrinio padalinio patikrinimo aktas yra tik dalis viso mokesčio patikrinimo, todėl mokėtojo struktūrinio padalinio patikrinimo akto nustatomojoje dalyje turi būti nurodomi tik šiame padalinyje nustatyti pažeidimai, mokesčio bazę didinančios ar mažinančios sumos. Šioje akto dalyje neturi būti nuorodos apie galimus baudų dydžius. Struktūrinio padalinio patikrinimo akte neturi būti baigiamosios dalies.

93. Šių taisyklių 91–92 punktų nuostatos netaikomos akcizų deklaravimo, apskaičiavimo ir sumokėjimo patikrinimo pagal akcizais apmokestinamų prekių sandėlį aktui.

94. Su padalinių patikrinimo rezultatais gali būti supažindintas struktūrinio padalinio veiklą organizuojantis ir (ar) vykdomasis darbuotojas bei apie šiuos patikrinimo rezultatus gali būti informuojamas mokėtojas. Mokesčių administratorius tvirtina tik mokėtojo pagrindinį patikrinimo aktą arba akcizų deklaravimo, apskaičiavimo ir sumokėjimo patikrinimo pagal akcizais apmokestinamų prekių sandėlį aktą.

95. Iš kitų valstybės įstaigų ir institucijų, kurios pagal savo kompetenciją atlieka asmenų komercinės, ūkinės ar finansinės veiklos patikrinimus ir nustato mokesčių įstatymų pažeidimus, bet nėra įgaliotos atlikti mokesčių administravimo veiksmų (pvz., Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos), gauta patikrinimų medžiaga turi būti įvertinama vadovaujantis MAĮ 72 straipsniu.

95.1. Mokesčių administratoriaus pareigūnas, išnagrinėjęs iš minėtų institucijų gautą patikrinimų medžiagą, t. y. aktus, pažeidimus patvirtinančių dokumentų kopijas, skaičiavimų duomenis ir kitus su tikrintu mokėtoju susijusius dokumentus, gali surašyti patikrinimo aktą.

95.2. Tais atvejais, kai mokesčių administratoriaus pareigūnui iškyla abejonių dėl minėtų institucijų apskaičiavimų pagrįstumo ir teisingumo, pareigūnas turi teisę grąžinti patikrinimo medžiagą ją atsiuntusiai valstybės institucijai ir pareikalauti, kad būtų atliktas pakartotinis patikrinimas. Tokiu atveju mokesčių administratoriaus pareigūnas privalo nurodyti pakartotinio patikrinimo atlikimo motyvus.

95.3. Mokesčių administratoriaus pareigūnas, atsižvelgdamas į konkrečią padėtį, gali nuspręsti pats pakartotinai patikrinti, ar teisingai mokėtojas apskaičiavo, deklaravo ir sumokėjo mokesčius.

III. SUPAŽINDINIMAS SU PATIKRINIMO AKTU

96. Patikrinimo aktas turi būti surašomas dviem egzemplioriais. Vienas patikrinimo akto egzempliorius paliekamas mokesčių administratoriui, kurio pareigūnas atliko patikrinimą, kitas egzempliorius įteikiamas mokėtojui.

Kai mokėtojo patikrinimas atliekamas teisėsaugos ir kitų valstybės institucijų prašymu, patikrinimo aktas turi būti surašomas trimis ir/ar daugiau egzempliorių, kurių vienas pateikiamas prašymą pateikusioms institucijoms (jei teisės aktų nustatyta tvarka minėtoms institucijoms gali būti teikiama patikrinimo akte nurodyta informacija apie mokėtoją).

97. Patikrinimo aktą turi pasirašyti tikrinimą atlikęs mokesčių administratoriaus pareigūnas, nurodyti savo pareigas, vardą bei pavardę.

98. Mokėtojas su patikrinimo aktu supažindinamas pasirašytinai (pasirašo mokėtojas arba jo atstovas).

99. Jeigu mokėtojas atsisako pasirašyti patikrinimo aktą, mokėtojo nerasta arba jis neatvyksta pasirašyti patikrinimo akto, apie tai turi būti pažymėta patikrinimo akte.

100. MAĮ nuostatos, susijusios su patikrinimo akto įteikimu likviduoto arba mirusio mokėtojo teisių perėmėjams, taikomos pagal galimybes.

IV. MOKESTINIO PATIKRINIMO REZULTATŲ TVIRTINIMAS

I. SPRENDIMO DĖL PATIKRINIMO AKTO TVIRTINIMO IR PATIKRINIMO PAŽYMO PRIĖMIMAS

101. Patikrinimo aktas, vadovaujantis MAĮ 130–132 straipsnių nuostatomis, turi būti tvirtinamas mokesčių administratoriaus sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo arba patikrinimo pažyma ir mokėtojui yra privalomi vykdyti.

102. Kai mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratoriaus pareigūnas nustatė mokesčių įstatymų pažeidimų, mokestinio patikrinimo rezultatai patvirtinami sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo.

103. Kai mokestinio patikrinimo metu mokesčių administratoriaus pareigūnas nenustatė mokesčių įstatymų pažeidimų, mokestinio patikrinimo rezultatai patvirtinami patikrinimo pažyma.

104. Patikrinimo pažyma taip pat patvirtinami likviduoto arba mirusio mokėtojo veiklos patikrinimo rezultatai.

II. RAŠYTINIŲ PASTABŲ PATEIKIMAS

105. Mokėtojas, nesutikdamas su patikrinimo akte papildomai apskaičiuotomis mokesčių ir su jais susijusiomis sumomis, taip pat norėdamas pagrįsti kitas aplinkybes, kurios bus svarbios tvirtinant patikrinimo rezultatus, turi teisę mokesčių administratoriui pateikti savo rašytines pastabas dėl patikrinimo akto. Rašytinės pastabos pateikiamos tam mokesčių administratoriui, kuriam pavesta tvirtinti patikrinimo aktą.

106. Mokėtojas savo atskiru rašytiniu pareiškimu arba pasirašydamas patikrinimo aktą gali nurodyti, kad nesinaudos savo teise teikti pastabas dėl patikrinimo akto.

107. Rašytinės pastabos dėl patikrinimo akto turi būti pateiktos per 30 dienų nuo patikrinimo akto įteikimo mokėtojui dienos.

108. Jeigu mokėtojas per 30 dienų nuo patikrinimo akto įteikimo dienos pateikia rašytines pastabas, tai, priimant sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo, jos turi būti įvertintos.

109. Dėl tam tikrų priežasčių, mokesčių administratoriaus pripažintų svarbiomis (pvz., mokėtojo liga), mokesčių administratoriaus viršininko ar jo tam įgalioto asmens sprendimu rašytinių pastabų dėl patikrinimo akto pateikimo terminas gali būti pratęstas dar 30 dienų nuo šių taisyklių 107 punkte nustatyto termino pabaigos.

110. Raštiškas prašymas pratęsti rašytinių pastabų pateikimo terminą priimamas ir nagrinėjamas tik tuo atveju, jei mokėtojas tokį prašymą pateikia per Taisyklių 107 punkte nustatytą terminą.

111. Sprendimas nepratęsti rašytinių pastabų pateikimo termino skundžiamas Administracinių bylų teisenos įstatymo (Žin., 1999, Nr. [13-308](#); 2000, Nr. [85-2566](#)) nustatyta tvarka.

112. Mokėtojo rašytinės pastabos, pateiktos po mokesčių administratoriaus sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo priėmimo, nepriimamos ir grąžinamos mokėtojui (nurodoma pastabų grąžinimo priežastis).

113. Mokėtojas turi teisę papildyti ar pakeisti pateiktas rašytines pastabas. Pasibaigus rašytinių pastabų pateikimo terminui, papildytos ar pakeistos rašytinės pastabos gali būti

įvertinamos, jeigu mokesčio administratorius jas faktiškai gavo ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki termino, per kurį turi būti priimtas sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo, pabaigos.

114. Mokėtojo pateikiami dokumentai turi būti surašyti lietuvių kalba. Jeigu dokumentas verstas iš užsienio kalbos, pateikiamas dokumento tekstas originalo kalba ir jo autentifikuotas vertimas į valstybinę kalbą.

115. Užsienio valstybių įmonių įregistravimo pažymėjimų ir įstatų nuorašai bei kiti užsienio valstybių institucijų išduoti dokumentai turi būti įstatymų nustatyta tvarka legalizuoti, išskyrus, kai legalizuoti dokumentai pateikiami iš tų užsienio valstybių, su kuriomis yra įsigaliojusios dvišalės sutartys dėl teisinės pagalbos ir teisinių santykių civilinėse, šeimos ir baudžiamosiose bylose bei dokumentai su ženklu „Apostille“.

III. SPRENDIMO DĖL PATIKRINIMO AKTO TVIRTINIMO PRIĖMIMO IR PATIKRINIMO PAŽYMOŠ SURAŠYMO TERMINAI

116. Kai mokėtoją tikrina vietos mokesčių administratoriaus, kurio teritorijoje mokėtojas įregistruotas (turėjo būti įregistruotas), pareigūnas, tai šis vietos mokesčių administratorius priima sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo.

117. Jeigu tikrinamas akcizų deklaravimas, apskaičiavimas ir sumokėjimas pagal akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, tai sprendimą priima vietos mokesčių administratorius, kurio teritorijoje registruotas šis akcizais apmokestinamų prekių sandėlis.

118. Sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo priima mokesčių administratorius, kurio teritorijoje mokėtojas registruotas. Jei mokėtoją, registruotą vieno vietos mokesčių administratoriaus veiklos teritorijoje, tikrina kitas vietos mokesčių administratoriaus pareigūnas, tai sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo priima vietos mokesčių administratorius, kurio pareigūnas atliko patikrinimą, išskyrus atvejus, kai centrinis mokesčių administratorius paveda tai atlikti kitam vietos mokesčių administratoriui. Kai patikrinimo metu mokėtojas pakeičia buveinės vietą iš vieno vietos mokesčių administratoriaus veiklos teritorijos į kito vietos mokesčių administratoriaus veiklos teritoriją, sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo priima vietos mokesčių administratorius, kurio pareigūnas atliko patikrinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-35](#), 2006-04-07, *Žin.*, 2006, Nr. 42-1551 (2006-04-15), i. k. 1062055ISAK000VA-35

119. Jei mokėtoją tikrina kelių vietos mokesčių administratorių pareigūnai arba mokėtojo struktūrinį padalinį tikrina kito vietos mokesčių administratoriaus pareigūnas, tai sprendimą dėl patikrinimo akto priima mokesčių administratorius, kurio teritorijoje mokėtojas įregistruotas, išskyrus atvejus, kai centrinis mokesčių administratorius paveda tai atlikti kitam vietos mokesčių administratoriui.

120. Jei mokėtoją tikrina centrinio mokesčių administratoriaus ar centrinio ir vietos mokesčių administratorių pareigūnai, tai sprendimą dėl patikrinimo akto priima centrinis mokesčių administratorius, išskyrus atvejus, kai centrinis mokesčių administratorius paveda tai atlikti vietos mokesčių administratoriui.

121. Sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo turi būti priimtas per 35 dienas nuo patikrinimo akto įteikimo mokėtojui dienos. Jei mokėtojas pateikia rašytines pastabas dėl patikrinimo akto, sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo turi būti priimtas per 30 dienų nuo tos dienos, kai mokesčių administratorius šias pastabas gavo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

122. Sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo negali būti priimtas, jei nepasibaigė pastabų dėl patikrinimo akto pateikimo terminai, išskyrus atvejus, kai mokėtojas savo atskiru rašytiniu pareiškimu arba pasirašydamas patikrinimo aktą nurodo, kad nesinaudos savo teise pateikti pastabas dėl patikrinimo akto.

123. Šių taisyklių 117–120 punktų nuostatos taikomos ir tais atvejais, kai patikrinimo

rezultatai tvirtinami patikrinimo pažyma.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

124. Patikrinimo pažyma turi būti surašyta ne vėliau kaip per 5 dienas po patikrinimo akto įteikimo mokėtojų dienos. Patikrinus likviduoto ar mirusio mokesčių mokėtojo veiklą, kai nėra galimybės mokėtojo teisių perėmėjams įteikti patikrinimo akto, patikrinimo pažyma turi būti surašyta per objektyviai įmanomą laikotarpį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

IV. SPRENDIMO DĖL PATIKRINIMO AKTO TVIRTINIMO IR PATIKRINIMO PAŽYMOŠ ĮFORMINIMAS

125. Sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo arba patikrinimo pažyma turi būti surašomi sprendimą priimančio mokesčių administratoriaus blanke.

126. Sprendime dėl patikrinimo akto tvirtinimo trumpai turi būti nurodomi patikrinimo rezultatai, kokie teisės aktai, jų straipsniai (dalys) buvo pažeisti, taip pat nustatytos mokesčių ir delspinigių sumos.

127. Kai mokėtojas pateikė rašytines pastabas dėl patikrinimo akto, sprendime dėl patikrinimo akto tvirtinimo turi būti nurodyta, į kurias pastabas yra atsižvelgta (neatsižvelgta). Jei į mokėtojo rašytines pastabas nebuvo atsižvelgta, turi būti nurodomos motyvuotos priežastys.

128. Išnagrinėjęs patikrinimo aktą ir visą su juo susijusią medžiagą bei mokėtojo pastabas dėl patikrinimo akto (jei jos buvo pateiktos), mokesčių administratorius sprendime turi nurodyti baudos dydį bei motyvus, pagrindžiančius paskirtos baudos dydį.

129. Sprendime dėl patikrinimo akto tvirtinimo mokesčių administratorius taip pat turi pagrįsti priimamą (-us) sprendimą (-us) dėl patikrinimo akto ar atskirų patikrinimo rezultatų ir nurodyti priimamo sprendimo pobūdį, t. y.:

- 129.1. patvirtinti patikrinimo aktą;
- 129.2. patikrinimo aktą patvirtinti iš dalies;
- 129.3. nepatvirtinti patikrinimo akto;
- 129.4. pavesti pakartotinai patikrinti mokėtoją;
- 129.5. pakeisti patikrinimo aktą.

130. Mokesčių administratoriaus priimamų sprendimų dėl atskirų patikrinimo rezultatų pobūdis gali būti skirtingas (pvz., vieno pažeidimo nustatymo faktas patvirtinamas, dėl kitų gali būti skirtas pakartotinis patikrinimas ir pan.). Kai vienas priimamų sprendimų dėl patikrinimo akto tvirtinimo yra atlikti pakartotinį patikrinimą, o kitas – patvirtinti dalį nustatytų pažeidimų, tvirtinami gali būti tik tie mokestinio patikrinimo rezultatai, kuriems pakartotinis patikrinimas neturės įtakos.

131. Mokesčių administratoriaus priimamuose sprendimuose patvirtinti patikrinimo aktą ir/arba patikrinimo aktą patvirtinti iš dalies turi būti nurodomos konkrečios tvirtinamos mokestinio patikrinimo metu papildomai nustatytos mokesčių sumos, taip pat mokėtojo apskaičiuotų, bet nesumokėtų, nedeklaruojamų mokesčių sumos, ar mokestinio patikrinimo metu nustatytos mokėtojo permokų sumos atskirai pagal mokesčius, sumažinta (padidinta) pelno (nuostolio) suma bei papildomai apskaičiuoti delspinigiai ir skirtos baudos, taip pat sprendimo apskundimo tvarka.

132. Prie sprendime dėl patikrinimo akto tvirtinimo nurodytų tvirtinamų sumų (mokesčių, baudų bei delspinigių) gali būti nurodyti šių įmokų kodai (pagal Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko ir Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus 2003 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. V-57/1B-160 patvirtintą Mokesčių, rinkliavų ir kitų įmokų į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą, savivaldybių biudžetus bei valstybinius pinigų fondus kodų sąrašą ir jo papildymus (Žin., 2003, Nr. [23-982](#))), bankų pavadinimai, kodai ir sąskaitų, į kurias mokėtojas turi pervesti nurodytas sumas, numeriai.

133. Jeigu atliekant mokėtojo patikrinimą buvo pritaikyti specialūs mokesčių apskaičiavimo būdai, tai tokiu būdu papildomai apskaičiuotos ir patvirtintos sumos turi būti nurodomos atskirai.

134. Kai mokestinio patikrinimo rezultatai patvirtinami patikrinimo pažyma, joje turi būti nurodomi patikrinimo metu nustatyti faktai (pvz., nurodomi tikrinti mokesčiai, tikrintas laikotarpis, konstatuojamas faktas, kad pažeidimų nenustatyta).

135. Kai patikrinimo pažyma yra patvirtinami likviduoto arba mirusio mokėtojo veiklos patikrinimo rezultatai, pažymoje trumpai turi būti nurodomi patikrinimo metu nustatyti mokesčių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimai, papildomai nustatytos mokesčių ir delspinigių sumos (jei tai mokestinio patikrinimo metu buvo nustatyta).

135¹. Patikrinimo pažymoje mokesčių administratorius turi pagrįsti priimamą sprendimą ir nurodyti priimamo sprendimo pobūdį, t. y.:

135¹.1. patvirtinti patikrinimo aktą;

135¹.2. pavesti pakartotinai patikrinti mokėtoją.

Patikrinimo pažymos pobūdis gali būti skirtingas (pvz., dalis patikrinimo akto gali būti tvirtinama, o dėl kitos dalies gali būti skirtas pakartotinis patikrinimas).

Papildyta punktu:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

135². Sprendime dėl patikrinimo akto tvirtinimo ir patikrinimo pažymoje gali būti pateikiama ir kita reikalinga informacija.

Papildyta punktu:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

136. Sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo arba patikrinimo pažymą pasirašo mokesčių administratoriaus viršininkas ar jo tam įgaliotas asmuo.

137. Sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo arba patikrinimo pažyma surašomi dviem egzemplioriais. Vienas sprendimo egzempliorius lieka sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo priimančiam arba patikrinimo rezultatus patikrinimo pažyma tvirtinančiam mokesčių administratoriui, kitas turi būti įteikiamas mokėtojui.

138. Kai patikrinimo aktas surašomas trimis ir daugiau egzempliorių, sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo arba patikrinimo pažyma taip pat surašomi trimis ir daugiau egzempliorių.

139. Vienas sprendimo dėl patikrinimo akto tvirtinimo arba patikrinimo pažymos egzempliorius turi būti įteikiamas mokėtojui.

140. Patikrinimo aktas, patvirtintas mokesčių administratoriaus sprendimu, sukelia teisines pasekmes nuo sprendimo priėmimo dienos ir mokėtojui privalomas vykdyti.

141. Sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo bei patikrinimo pažyma, kuria tvirtinamas likviduoto ar mirusio mokėtojo patikrinimo, kurio metu buvo nustatyti mokesčio įstatymo pažeidimai, aktas gali būti skundžiami MAĮ IX skyriuje nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [VA-35](#), 2006-04-07, *Žin.*, 2006, Nr. 42-1551 (2006-04-15), i. k. 1062055ISAK000VA-35

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

141¹. Mokesčių administratoriaus sprendimas pavesti pakartotinai patikrinti mokėtoją ir patikrinimo pažyma, kuria patvirtinamas patikrinimo aktas, kai mokestinio patikrinimo metu nebuvo nustatyta mokesčių įstatymų pažeidimų, skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (*Žin.*, 1999, Nr. [13-308](#); 2000, Nr. [85-2566](#)) nustatyta tvarka.

Papildyta punktu:

Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, *Žin.*, 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

142. Taisyklės neriboja papildomų pareigūno veiksmų, atliekamų vadovaujantis teisės aktų suteiktomis teisėmis.

143. Patikrinimo aktas, sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo, patikrinimo pažyma ir kiti su patikrinimo atlikimu susiję dokumentai turi būti saugomi mokėtojo byloje.

144. Šiose taisyklėse minimi dokumentai (pranešimas apie mokesstinį patikrinimą, patikrinimo aktas, sprendimas dėl patikrinimo akto tvirtinimo, patikrinimo pažyma ir kiti dokumentai) mokėtojų įteikiami vadovaujantis MAĮ X skyriaus nuostatomis.

145. Pareigūnas, pažeidęs šias taisykles, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

146. Pasikeitusių Lietuvos Respublikos įstatymų, Vyriausybės nutarimų, finansų ministro ar VMI prie FM viršininko įsakymų nuostatomis turi būti vadovaujamasi iš karto, nelaukiant šių taisyklių papildymo ar pakeitimo.

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministras

Algirdas Butkevičius

2004 m. gegužės 7 d.

Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų
įforminimo ir patvirtinimo taisyklių
priedas

REKOMENDUOTINAS VIENO MOKESTINIO PATIKRINIMO ATLIKIMO LAIKAS

Eil. Nr.	Mokesčių mokėtojų kategorijų pavadinimas	Šifras	Metinė visų uždirbtų ir/arba gautų pajamų (apmokestinamų ir neapmokestinamų) suma (Lt)	Vienam kompleksiniam patikrinimui skiriamas laikas (darbo dienomis)	Vienam teminiam (vieno mokesčio) patikrinimui skiriamas laikas (darbo dienomis)
1	2	3	4	5	6
	RIBOTOS ATSAKOMYBĖS JURIDINIAI ASMENYS				
1	stambūs	ST	per 50 milijonų	50	25
2	vidutiniai	V	nuo 5 iki 50 milijonų	40	15
3	maži	M	iki 5 milijonų	30	10
	NERIBOTOS ATSAKOMYBĖS JURIDINIAI ASMENYS				
4	stambūs	ST	per 10 milijonų	35	15
5	vidutiniai	V	nuo 1 milijono iki 10 milijonų	25	10
6	maži	M	iki 1 milijono	15	5

Pakeitimai:

1.

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Įsakymas
Nr. [VA-204](#), 2004-12-23, Žin., 2005, Nr. 2-26 (2005-01-06), i. k. 1042055ISAK00VA-204

Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 5 d.
įsakymo Nr. VA-87 "Dėl Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių
patvirtinimo" pakeitimo

2.

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Įsakymas
Nr. [VA-35](#), 2006-04-07, Žin., 2006, Nr. 42-1551 (2006-04-15), i. k. 1062055ISAK000VA-35

Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 5 d.
įsakymo Nr. VA-87 "Dėl Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių
patvirtinimo" pakeitimo

3.

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Įsakymas
Nr. [VA-42](#), 2008-08-05, Žin., 2008, Nr. 91-3662 (2008-08-09), i. k. 1082055ISAK000VA-42

Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 5 d.
įsakymo Nr. VA-87 "Dėl Mokestinių patikrinimų atlikimo, jų rezultatų įforminimo ir patvirtinimo taisyklių
patvirtinimo" pakeitimo